

262 HET IS FIJN EEN OUDE[RE] INFLUENCER TE ZIJN

Rond 1967 had circa dertig procent van de Nederlandse huishoudens een 'vaste' telefoon[aansluiting], meestal alleen als daar een functionele aanleiding voor was. In de jaren '70 steeg het aantal aansluitingen pijlsnel, om de laatste jaren weer even hard te dalen. In 2023 had nog maar zo'n veertig procent van de huishoudens een vaste telefoon, maar het feitelijke gebruik ligt veel lager. Met zo'n vaste telefoon lag de wijde wereld niet aan je voeten!

Maar hoe moest je dan in 1953 – een mooi referentiepunt, ik was toen tien jaar – de brandweer waarschuwen als schoorsteenbrand uitbrak [toen gemiddeld <2.500 keer per jaar]? Daarvoor stonden in heel Nederland brandmelders op pleinen en straathoeken. Zo ook op de hoek van de Warmoesstraat en de Middelweg in Zwolle, zo'n 40 meter van ons huis, aan de overzijde. Die brandmelder had ook een andere, voor jongeren veel belangrijker functie – het was wat we nu een hangplek noemen. Na het avondeten mocht ik nog wel een poosje naar buiten en ik voegde me dan graag bij het groepje oudere buurtjongens. Ik luisterde stil en aandachtig naar wat zij te vertellen hadden totdat moeder me riep. Die buurtjongens maakten ons 'wereldwijs' – ze waren onze influencers avant la lettre.

Enkele jaren later vertoefden mijn broertje Anne en ik samen om de veertien dagen op het gemeentelijk sportpark waar onder meer CSV voetbalde. We schoven aan de zijlijn het liefst richting een vast groepje oudere mannen die, al of niet luidkeels, hun instemming en afkeuring lieten blijken en we luisterden aandachtig naar hun commentaren, zodat ook wij een gedegen mening konden hebben. Ook zij waren – naast mijn moeder, de schoolmeesters, de dominee op catechisatie en de leider van de knapenvereniging – onze influencers avant la lettre van buiten ons eigen sociale en kerkelijke milieu.

Welke invloed hadden en hebben ouders en ouderen? Het begint al in de heel vroege jeugd. Want kinderen zijn – gedreven door een ongeremde nieuwsgierigheid – *waarom-vragers*. In dat spel van vraag en antwoord leert het kind echter ook verzet te plegen ["waarom mag dat niet, papa?"], zijn zin te krijgen of juist niet, met anderen rekening te houden, de aanvaardbare grenzen van het eigen gedrag te ontdekken. Zijn die waarom-vragers, eenmaal puber geworden, nog wel in een al of niet weerbarstig vraag- en antwoordspel gewikkeld met ouders, ouderen, met ons? Of is die rol overgenomen door virtuele influencers met wie je overigens geen vraag- en antwoordspel kunt spelen! Zij beïnvloeden, that's all!

* * *

Recente [ook buitenlandse] onderzoeken¹ laten zien dat circa 87% van de jongeren tussen 16–24 jaar influencers volgt; daarvan staat 74% positief tegenover de reclame die influencers maken, vooral als ze authentiek overkomen; ze worden betrouwbaarder gevonden dan de traditionele reclamemakers, en jongeren beschouwen hen vaak als "een vriend". In Nederland wordt 66% van de 16–19 jarigen bij financiële beslissingen beïnvloed door influencers. Daarnaast zegt 31% van de jongeren op platforms als Instagram of TikTok wel eens gezondheidsadvies van influencers aan te nemen, vaak gericht op mentale of fysieke tips. Jongeren hebben de neiging om influencers eerder te vertrouwen dan de overheid. Ze halen hun nieuws vooral van de sociale media en zo'n 36% verandert van mening door deze informatie; professionele journalistiek heeft dan ook op deze jongeren duidelijk minder impact.

En hoe zit 't met het gebruik van dating apps als Tinder en Bumble? Die zijn vooral populair bij jongeren tussen de 18 en 25 jaar, die met deze apps wel degelijk naar een serieuze relatie zoeken. Maar ze worden ook gebruikt voor vriendschappen, flirten en seksuele contacten. Een belangrijk onderliggend motief is het gevoel van eenzaamheid waarmee meer dan 25% van de jongeren regelmatig kampt. Is er reden voor grote treurnis alom?

* * *

Ik wil in deze blog graag brenger van goed nieuws zijn. Want na de coronapandemie is er onder jongeren en jongvolwassenen een beweging op gang gekomen, waarin zij in het 'echte leven' naar gelijkgestemden zoeken om zich daarbij aan te sluiten. Het aardige is, dat we – gezeten op ons terras aan de stadsgracht – zélf dit groeiend fenomeen elk weekend waarnemen en ervan genieten. Jongeren die, zonder dreunende muziek, met elkaar in gesprek zijn, samen zingen, naar ons zwaaien, een gesprekje met ons [80+-ers!] beginnen. Enkele jaren geleden kwam dit alles nauwelijks voor, nu is er sprake van explosieve groei. Jessica Kuitenbrouwer – zelf een millennial – schrijft²: "[...] de rest van mijn sociale kring swipet eigenlijk alleen nog maar tegen beter weten in op momenten van eenzaamheid, met grotere eenzaamheid tot gevolg. [...] Twitter, Facebook, Instagram – ooit in het leven geroepen om sociale interactie mogelijk te maken, zijn getransformeerd tot platforms voor luide stemmen in het debat, waar dingen verkocht worden." Veel jongeren haken af en jij kunt je aansluiten bij hen die breken met deze sociale media! Ze dienen vooral het belang van de rijksten ter aarde die de democratie en rechtstaat aantasten. Wie wil daarmee geassocieerd worden?

* * *

En ouderen? Ik vind het wel wat tragisch-aandoenlijks hebben: ouderen die van het ene naar het andere tv-programma met hoge kijkcijfers van vooral MAX zappen, gericht op de eigen [al of niet imaginaire] leefwereld. Maar ik protesteer als die oude[re] mensen zich slachtoffer noemen van een gebrek aan respect. En SIRE maakt het nog bonter om daarvoor een [bewustwordingscampagne](#) onder *niet*-ouderen te beginnen. In Trouw schreef de columnist Ephimenco terecht over een 'niet bestaand probleem'. Het zijn ouderen zélf die dit zeker bij jongeren én ouderen aanwezige vooroordeel door hun eigen gedrag teweeg [kunnen] brengen en er zich dan ook naar gaan gedragen. Onderzoeken tonen aan dat zeker jongeren hun – door [sociale] media uitvergroete – stereotype opvattingen aanpassen als ouderen zichzelf in persoonlijke

contacten laten zien! SIRE schrijfop een poster, gericht op ouderen: "De maatschappij ben jij". Dat is niet waar. De maatschappij zijn wij sámen. Jong en oud, jij en ik.

Ouderen hebben – mag ik aannemen – toch de levenservaring en wijsheid opgedaan dat respect tonen naar jongeren respect uitlokt? Jongeren zijn gevoelig voor betutteling of een "vroeger was alles beter"-houding. Ouderen die luisteren en openstaan voor de leefwereld van jongeren én vervolgens hun eigen ervaringen delen, kunnen juist veel betekenis hebben. Onderzoeken tonen dat aan, maar het is zo aardig dat wij dat zelf zo vaak mogen ervaren! Op straat, in winkels, op het terras aan de stadsgracht, in persoonlijke ontmoetingen. Begin als oudere zélf met groeten en je ontvangt vrijwel altijd een glimlach van jongeren! Er is een groep jongeren [én volwassenen] gevoelig voor virtuele influencers, maar er zijn volop situaties waarin jongeren wél naar ouderen luisteren, graag zelfs als het om hun persoonlijke ontwikkeling gaat – om zingeving, relaties, studiekeuze, beroepsontwikkeling. Ook in tijden van crisis of twijfel helpt het luisterend oor van ouderen, zeker als ze er blijk van geven in eigen leven daarvan geleerd te hebben. Jongeren kunnen respect tonen voor jouw levenspad en jouw levenswijsheid, jou vakkennis. Maar ze voelen – jazer – ook feilloos aan als je blijk geeft van inhoudelijke leegte.

Jongeren hechten vaak meer waarde aan authenticiteit en herkenbaarheid dan aan ouderdom of status. Ik geloof echt: Als je jezelf laat zien, oprecht, eerlijk en relevant bent, én je inleeft in hún denk- en leefwereld kun jij betekenis hebben – zo kun je een goede oude[re] influencer zijn. Mentale rijkdom en levensvreugde zullen je ten deel vallen, ook en misschien wel juist als je eigen leven je veel moeite kost!

MUZIEK

1. ["ZOEK JEZELF"](#), Koot en Bie zongen dit lied namens "Het simplistisch verbond", vijftig(!) jaar geleden. Is het anno 2025 niet net zo actueel toen?
2. Elf minuten dei: eindeloos deinende muziek en Anne Sofie Otter die de aria [Scherza Infida](#) ["Neem je pleziertje"] zingt. Een recensent die haar live zag en hoorde zingen schreef: "En bij de andere treurige aria (Scherza infida) zong ze zó eindeloos lang langzaam pianissimo dat de tijd leek stil te staan." Neem dus de tijd, sluit je ogen en laat de muziek over je heen komen! Machteloosheid, verdriet, woede, wraak, berusting – je hoort het allemaal.
3. Polina Osetinskaya speelt in een toegift [Siciliano BWV 1031](#) van J.S. Bach in een pianobewerking van Wilhelm Kempff.

VOETNOTEN

1. In deze blog heb ik geput uit [samenvattingen van] bronnen als: De SMI-barometer, Belgisch onderzoek – ING Helsinki, Fins onderzoek – (Sociaal Cultureel Planbureau – Rutgers Kenniscentrum Seksualiteit – NPO-onderzoek.
2. Deze info heb ik van Jessica Kuitenbrouwer, die elke week schrijft over het leven van millennials en gen Z; zie dagblad Trouw 10 juli 2025.